

بسم الله الرحمن الرحيم

شہر وند الکٹرونیکی

www.ketab.ir

سرشناسه : ملک، هما، ۱۳۵۴ - بنیاد ICDL ایران
عنوان و نام پدیدآور : شهروند الکترونیک/ نویسنده هما ملک؛ طراح گرافیک علی ابوالحسنی.
مشخصات نشر : تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان(انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۲۱۲ ص: مصور (رنگی)، نمودار.
شابک : ۹۷۸۹۶۴۰۸۱۹۴۲۵
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع : کامپیوترها -- راهنمای آموزشی
موضوع : Study and teaching -- Computers
موضوع : اینترنت -- راهنمای آموزشی
موضوع : Internet -- Study and teaching
موضوع : تکنولوژی اطلاعات
موضوع : Information technology
موضوع : جامعه اطلاعاتی
موضوع : Information society
شناسه افزوده : بنیاد ICDL ایران
شناسه افزوده : سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه
رده بندی کنگره : QAV۶/۲۷
رده بندی دیویی : ۰۰۴/۰۷
رده کتابشناسی ملی : ۵۸۵۶۴۰۲

بنیاد ICDL
جمهوری اسلامی ایران

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش

شهروند الکترونیک

نویسنده: بنیاد ICDL ایران/هما ملک

مطالعه: علی ابوالحسنی

چاپ اول: ۱۳۹۸

تیراژ چاپ اول: ۱۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحاف: خست

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۷۸-۹۶۴-۰۸-۱۹۴۲-۵

ISBN 978-964-08-1942-5

نشانی: تهران، خیابان سپهبد قمری، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیق طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۲۴-۹ دوزنویس (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

با تشکر از انتخاب شما، خواهشمندیم نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را در مورد این کتاب یا دیگر آثار انتشارات مدرسه از طریق پیام کوتاه به شماره ۱۰۰۰۶۶۰۰۶۶۰۰ با مادر میان بگذارید.

www.madresehpublishing.ir

جهت ارتباط با شبکه های اجتماعی ما ریزینه روبرو را اسکن نمایید

نشانی بنیاد ICDL ایران: تهران، میدان فلسطین، خیابان طالقانی، خیابان شهید برادران مظفر، جنب سینما فلسطین، پلاک ۹۴

تلفن: ۶۶۴۸۸۱۵۲-۴ دورنگار: داخلی ۵۳۱ پست الکترونیک: info@iranicdl.ir وب سایت: www.iranicdl.ir

حقوق مطالب، تصاویر، طرح متعلق به بنیاد ICDL جمهوری اسلامی ایران بوده و استفاده از آن به هر شکل پیگرد قانونی دارد.

فهرست

سخنی با خواننده / ۱۰

فصل اول

تاریخچه رایانه/ ۱۲

روش کار رایانه / ۱۲

انواع رایانه/ ۱۳

گوشی هوشمند تلفن همراه / ۱۴

شناسایی اجزای اصلی رایانه/ ۱۵

پورت (Port)/ ۱۶

سیستم عامل/ ۱۷

روش کردن رایانه/ ۱۷

کار با ماوس / ۱۸

اجزای رایانه (Desktop)/ ۱۹

کار پنجره‌ها/ ۲۰

باز کردن پنجره/ ۲۰

جابه‌جا کردن پنجره/ ۲۰

تغییر اندازه پنجره/ ۲۱

مشاهده قسمت‌های مختلف پنجره (پیمایش) / ۲۱

حداکثر کردن اندازه پنجره/ ۲۲

حداقل کردن اندازه پنجره/ ۲۲

بستن پنجره/ ۲۲

نوار وظیفه/ ۲۳

اجرای برنامه/ ۲۳

برنامه‌های کمکی/ ۲۴

خاموش کردن رایانه/ ۲۵

راهنمای ویندوز/ ۲۶

حافظه رایانه/ ۲۷

درایو/ ۲۸

مشاهده‌ی درایوها/ ۲۸

فصل دوم

- فایل و پوشه/۳۲
- باز کردن پوشه/۳۳
- باز کردن فایل/۳۴
- کپی کردن فایل و پوشه/۳۵
- جابجایی فایل و پوشه/۳۷
- مرتب کردن آیکن‌ها/۳۸
- پاک کردن فایل‌ها و پوشه‌ها/۳۹
- بازیابی فایل یا پوشه/۴۰
- ایجاد پوشه/۴۰
- تغییر نام فایل یا پوشه/۴۲
- جستجوی فایل، پوشه یا برنامه/۴۲
- ایجاد آیکن میانبر (Shortcut)/۴۳
- فشرده کردن فایل یا پوشه/۴۴

فصل سوم

- انواع برنامه/۴۸
- ایجاد برنامه ورد/۴۸
- ایجاد برنامه ورد/۴۹
- آشنایی با برنامه ورد/۵۱
- آشنایی با صفحه کلید/۵۲
- معرفی کلیدهای خاص مورد نیاز تایپ کردن/۵۳
- تایپ کردن در ورد/۵۳
- اصلاح متن/۵۴
- تغییر ظاهر متن/۵۴
- انتخاب کردن متن/۵۶
- ذخیره کردن فایل/۵۷
- ایجاد نسخه دیگری از فایل/۵۹
- باز کردن فایل ورد/۶۰
- چاپ/۶۱

فصل چهارم

- اینترنت/۶۴
- شبکه گسترده جهانی/۶۴
- مراحل اتصال رایانه به اینترنت/۶۵

روش‌های اتصال رایانه به اینترنت/۶۵

مودم/۶۵

ملزومات اتصال به خط ADSL/۶۶

اتصال رایانه به خط ADSL/۶۷

ملزومات اتصال به اینترنت وای فای/۷۰

اتصال رایانه به اینترنت وای فای/۷۰

اتصال رایانه به اینترنت تلفن همراه/۷۲

URL/۷۲

انواع محدوده/۷۳

اجرای مرورگر/۷۳

اجزای پنجره مرورگر/۷۵

هایپرلینک/۷۵

فراخوانی یک سایت/۷۶

فصل پنجم

مته‌ر جست‌وجو/۷۸

روش‌های دسترسی به اطلاعات موجود در اینترنت/۷۸

جست‌وجوی دقیق/۸۳

جست‌وجوی پیشرفته/۸۳

علامت نقل قول/۸۴

عملگر +/۸۳

عملگر -/۸۴

OR/۸۴

عملگر */۸۵

site/۸۵

جست‌وجوی پیشرفته گوگل/۸۶

جست‌وجوی تصویر/۸۷

کپی کردن متن از صفحه وب در ورد/۹۰

ذخیره کردن صفحه وب در حافظه/۹۱

چاپ کردن صفحه وب/۹۳

اضافه کردن یک صفحه به فهرست صفحات مورد علاقه (Favorites)/۹۴

مشاهده فهرست صفحات وب مورد علاقه/۹۵

فصل ششم

پست الکترونیکی (Email)/۹۸

- ایجاد صندوق پست الکترونیکی/ ۹۸
 ایجاد صندوق پست الکترونیکی رشد/ ۹۸
 ایجاد صندوق پست الکترونیکی Gmail/ ۱۰۰
 ساختار آدرس پست الکترونیکی/ ۱۰۳
 باز کردن صندوق پست الکترونیکی/ ۱۰۳
 اجزای پست الکترونیکی/ ۱۰۴
 خواندن نامه‌های دریافتی/ ۱۰۵
 ارسال نامه/ ۱۰۶
 ارسال نامه به چند نفر/ ۱۰۶
 ارسال رونوشت نامه به شخص دیگر/ ۱۰۷
 ارسال رونوشت پنهان/ ۱۰۷
 پاسخ دادن به نامه/ ۱۰۸
 ارسال نامه دریافتی به دیگران/ ۱۰۹
 دریافت فایل پیوست شده به یک نامه/ ۱۱۰
 پیوست کردن یک فایل به نامه/ ۱۱۱
 بستر اطلاعات در دفترچه آدرس/ ۱۱۳
 روز کردن دفترچه آدرس/ ۱۱۴
 درج آدرس از دفترچه آدرس/ ۱۱۶
 نامه‌های معبر و نامه‌های بی اهمیت/ ۱۱۶
 بستن صندوق پست الکترونیکی/ ۱۱۸
 نرم افزار مدیریت پست الکترونیکی/ ۱۱۹

فصل هشتم

- مشکلاتی که از طریق ایمیل متوجه شما می‌شود/ ۱۲۲
 هویت مجازی/ ۱۲۳
 راه‌های مقابله با ایمیل‌های ناشناس/ ۱۲۳
 برنامه‌های مخرب/ ۱۲۴
 انواع برنامه‌های مخرب/ ۱۲۴
 نحوه گسترش ویروس‌ها/ ۱۲۵
 علائم وجود ویروس در رایانه/ ۱۲۵
 نحوه مقابله با ویروس‌ها/ ۱۲۵
 برنامه ضد ویروس/ ۱۲۶
 اجرای برنامه ضد ویروس/ ۱۲۶
 به روز رسانی ضد ویروس/ ۱۲۸
 ویروس‌یابی/ ۱۲۹
 تنظیم کردن ضد ویروس/ ۱۳۰

روش فعال کردن دیوار آتش (Firewall) / ۱۳۱

تنظیم سطح امنیتی مرورگر / ۱۳۳

امنیت اطلاعات / ۱۳۴

خرید اینترنتی / ۱۳۵

سایت امن / ۱۳۵

خرید امن / ۱۳۶

خدمات بانکداری الکترونیکی / ۱۳۷

امن کردن دسترسی به خدمات اینترنتی بانکها / ۱۳۷

غیر واقعی بودن طبیعت و ذات اینترنت / ۱۳۸

نظارت بر استفاده کودکان از اینترنت / ۱۳۸

مصرفی سایت‌های مناسب برای کودکان و نوجوانان / ۱۳۹

فصل هشتم

خدمات اینترنتی مربوط به دریافت اخبار / ۱۴۲

خدمات اینترنتی مربوط به امور دولتی / ۱۴۵

دستیابی به قوانین و مقررات / ۱۴۷

دستیابی به اطلاعات آماری / ۱۴۸

خدمات اینترنتی مربوط به مصوب کنندگان / ۱۴۸

خدمات اینترنتی در زمینه سفر / ۱۵۱

استفاده از خدمات آموزشی اینترنت / ۱۵۳

آموزش از راه دور / ۱۵۵

جست و جوی کتابخانه‌ها برای یافتن منابع علمی / ۱۵۶

خدمات اینترنتی مربوط به مشاغل / ۱۵۸

خدمات اینترنتی حوزه بهداشت و سلامت / ۱۶۰

خدمات اینترنتی مربوط به گروه‌های اجتماعی مورد علاقه / ۱۶۲

خدمات اینترنتی مربوط به تجارت / ۱۶۴

مزایای استفاده از تجارت الکترونیکی / ۱۶۵

جست و جوی اطلاعات مربوط به تجارت الکترونیکی / ۱۶۵

فصل نهم

اجزای تشکیل دهنده صفحه وب / ۱۶۸

فرم آنلاین / ۱۶۸

اجزای فرم آنلاین / ۱۶۹

ورود اطلاعات در فرم آنلاین / ۱۷۱

درک اهمیت بررسی اطلاعات فرم آنلاین / ۱۷۱

فصل دهم

تعامل با سایت‌های خبری / ۱۷۶

سایت شبکه خبر / ۱۷۶

سایت خبرگزاری جمهوری اسلامی / ۱۷۷

ارسال نظرات و دیدگاه‌ها از طریق ایمیل / ۱۷۸

تعامل با سایت‌های مربوط به امور دولتی / ۱۷۹

شرکت در گروه‌های مباحثه سیاسی / ۱۸۰

ارسال پیام جهت دریافت اطلاعات / ۱۸۰

سایت سازمان تامین اجتماعی / ۱۸۱

سایت سازمان سنجش / ۱۸۴

مانه اینترنتی پرداخت عوارض خودرو / ۱۸۶

خدمات الکترونیکی مالیاتی / ۱۸۶

سایت دولت / ۱۸۷

یکپارچه بسته‌های پستی / ۱۸۷

یافتن مدارک گم شده / ۱۸۸

تعامل با سایت‌های مربوط به مصرف کنندگان / ۱۸۹

خدمات انسروبی بانک‌ها / ۱۸۹

نرم‌افزار همراه بانک / ۱۸۹

سایت اینترنتی بانک / ۱۹۰

خرید بلیط سینما / ۱۹۲

خرید کتاب / ۱۹۲

پرداخت قبض تلفن / ۱۹۲

پرداخت وجه جهت شرکت در امور خیریه / ۱۹۳

دریافت اطلاعات مربوط به خرید خودرو / ۱۹۳

تعامل با سایت‌های مربوط به مسافرت / ۱۹۴

خرید بلیط قطار / ۱۹۴

خرید بلیط هواپیما / ۱۹۵

یافتن اطلاعات مفید در زمینه گردشگری / ۱۹۵

اطلاعات جاده‌ها / ۱۹۶

اجاره اتومبیل / ۱۹۷

تعامل با سایت‌های آموزشی / ۱۹۷

کتابخانه ملی / ۱۹۷

سایت رشد / ۱۹۸

جست و جوی آنلاین کتاب در کتابخانه‌های عمومی / ۱۹۹

رزرو یا تمدید کتاب / ۲۰۰

ثبت‌نام یک دوره آموزشی / ۲۰۰

تعامل با سایت‌های مربوط به کارایی / ۲۰۲

ارسال رزومه کاری / ۲۰۳

تعامل با سایت‌های مربوط به بهداشت و سلامت / ۲۰۳

نوبت‌گیری مراکز درمانی / ۲۰۳

ارسال مدارک پزشکی به شرکت بیمه / ۲۰۴

پاسخ به سوالات پزشکی افراد توسط متخصصین / ۲۰۵

تعامل با سایت‌های مربوط به گروه‌های اجتماعی مورد علاقه / ۲۰۵

عضویت در گروه‌های مباحثه یا هو / ۲۰۵

عضویت در انجمن گفت و گو / ۲۰۹

تعامل با سایت‌های مربوط به تجارت الکترونیکی / ۲۰۹

هزاره سوم با سه مشخصه جهانی شدن، فناوری اطلاعات و ارتباطات و اقتصاد دانش محور شناخته می‌شود. در اقتصاد دانش محور، دانش از طریق نوآوری و کارآفرینی ثروت خلق می‌کند و انسان‌ها مهم‌ترین عنصر در این اقتصاد شناخته می‌شوند. انسان‌هایی که تبدیل به سرمایه شده باشند و ارزش افزوده خلق کنند.

از طرف دیگر عدم امنیت در حوزه مشاغل، الزام افراد به داشتن مهارت، لزوم حرکت از تک مهارت بودن به سمت مهارت‌های چندگانه را افزایش داده است. امروزه دنیای کار انتظار دارد افراد دارای مهارت‌های گوناگون جهت تصدی مشاغل باشند.

فناوری اطلاعات ارتباطات موجب تغییرات گسترده در تمامی حوزه‌های زندگی بشری گردیده است و با توجه به مزایای این تکنولوژی تقریباً تمامی سازمان‌ها، نهادها، ارگان‌ها و موسسات خدمات و سرویس‌های خود را بر بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات ارائه می‌دهند. تمامی شهروندان جهت استفاده از این خدمات نیاز دارند بر این تکنولوژی مسلط باشند. و راه‌های استفاده از آن را فراگیرند. این یک انتخاب نیست بلکه یک اجبار است. نداشتن مهارت استفاده از فناوری اطلاعات به ارتباطات موجب عدم امکان بهره‌برداری از خدمات و زیرساخت‌های ایجاد شده بر پایه فناوری و نهایتاً انزوای افراد به دلیل فقدان مهارت می‌گردد.

کتاب حاضر بر اساس سرفصل استاندارد بنیاد جهانی **ICDL/ECDL** تألیف و به صورت ساده مطالبی در خصوص مهارت‌های پایه رایانه، جستجوی اطلاعات و مهارت برخط را به فراگیران ارائه می‌نماید. هدف از تدوین این مجموعه، آموزش افراد جهت زندگی در شهر الکترونیک می‌باشد.

امید است صاحب‌نظران با ارائه دیدگاه‌های خود ما را در استمرار ارائه فعالیت‌ها یاری نمایند.